

نگاهی به برخی از مستندهایی که درباره آیین های عزاداری محرم در نقاط مختلف کشور ساخته شده است

عزاداری محرم در قاب‌هایی ماندگار

نمای از مستند «نخل»

که در شهرهایی چون یزد، نفت، کاشان و برخی مناطق خراسان برگزار می‌شود، نمادی از تشییع پیکر امام حسین^(ع) تلقی می‌شود و به دلیل شکوه بصری و مشارکت گسترده مردم، همواره مورد توجه فیلم سازان بوده است. مستند «نخل سرو» به کارگردانی علیرضا میررکنی نیز از جمله آثاری است که جزئیات این آیین ریشه دار را در یزد به تصویر می‌کشد. اهمیت این مستند تنها در ثبت تصاویر باشکوه مراسم عزاداری نیست، بلکه در تلاش آن برای تبیین ریشه های تاریخی و نماد شناسی آیینی نهفته است که قرن ها در فرهنگ کویرنشینان ایران ادامه یافته است. در کنار آن، مستندهایی چون «نخل» ساخته فرهاد وهرام و«نقل نخل» به کارگردانی علی محمدناصر باقی نیز به بررسی ابعاد تاریخی و مردم شناسانه این آیین پرداخته و اهمیت آن را در فرهنگ مناطق کویری ایران نشان داده‌اند.

● تصاویری از هیئت‌های تاریخی تا تکیه‌های عزاداری در میان آثار تولیدشده درباره آیین‌های محرم، مستند «عاشورا ئیان، به کارگردانی هاشم مسعودی و علی سلمانی، فیلم سازان مشهدی روایتی از هیئت عاشورا ئیان اصفهان و شیوه برگزاری مراسم عزاداری در این مجموعه مذهبی ارائه می‌دهد. مستند «نخل شمرون» ساخته علی نیک بخت نیز مخاطب را به شمیران قدیم می‌برد، جایی که تکیه ها و حسینیه های تاریخی هنوز میزبان آیین هایی هستند که قدمتی چندصد ساله دارند. این مستند با روایت تاریخچه تکیه های شمیران، به بررسی سنت نخل گردانی و شیوه های عزاداری در این منطقه می‌پردازد. «نخل شمرون» همچنین پیش از آنکه صرفا روایتگر مراسم عزاداری باشد، به بازخوانی تاریخ اجتماعی محله هایی می‌پردازد که هویت خود را در پیوند با آیین های محرم شکل داده‌اند.

در همین مسیر، مستند «تکیه نقرآباد» دیگر اثر نیک بخت به روایتی از قدیمی ترین تکیه عزاداری تهران در شهری اختصاص دارد، بنایی متعلق به دوره صفویه که نزدیک به چهار قرن محل عزاداری عاشقان اهل بیت^(ع) بوده است. فیلم علاوه بر نمایش مناسبات اجتماعی و مذهبی این تکیه، نسبت به خطر تخریب آن نیز هشدار می‌دهد. «نجای عاشورایی» نیز نام مستندی است که مجید مجیدی آن را در زمینه آیین های عاشورایی و در سال ۱۳۷۸ کارگردانی کرده است؛ مستندی کوتاه درباره عزاداری و سینه زنی در

حسینیه کربلایی ها در تهران که با استفاده از بازده دوربین به ثبت و ضبط نماهایی متفاوت و تأثیرگذار از این آیین پرداخته است. محسن امیریوسفی دیگر کارگردان شناخته شده کشورمان هم مستندی با عنوان «کاروان» ساخته که تمرکزش بر یکی از بزرگ ترین تعزیه های ایران است که هر ساله در شهر سده ا خمینی شهر) از توابع نجف آباد اصفهان برگزار می‌شود. در این مراسم گروه تعزیه خوانان همراه با دسته های عزادار در سرتاسر شهر به راه می افتند و باشکوه بسیار واقعه عاشورا را روایت می‌کنند.

● تصاویری از آیین‌های عزاداری در جنوب کشور جنوب ایران نیز سهم مهمی در مستند های عاشورایی دارد. مستند «بوشهر در سوگ» ساخته محمدرضا خسروی، مجموعه ای از آیین های ویژه این خطه از جمله سنج و دمام، پامنبری و صبحدم خوانی از آغاز محرم تا پایان صف راثبت کرده است و تصویری جامع از فرهنگ عزاداری بوشهری ها ارائه می‌دهد.

در میان آثار کلاسیک این حوزه نیز می‌توان به «اربعمین» ساخته ناصر تقوایی اشاره کرد. این مستند که در سال ۱۳۴۹ ساخته شد، از نخستین تلاش های جدی برای ثبت آیین های عاشورایی در سینمای مستند ایران به شمار می‌رود و هنوز یکی از مهم ترین منابع تصویری درباره عزاداری جنوب کشور محسوب می‌شود. «اربعمین» که روایتی از آیین عزاداری در مسجد دهدشتی شهر بوشهر هم زمان با روز اربعمین ارائه می‌دهد، اثری فاقد گفتارمتن و کاملا مبتنی بر تصویر است. تقوایی چندی بعد از این اثر، مستند «مشهد قالی» را هم برای روایت و ماندگاری آیین عزاداری قالیشویان مشهد اردهاال ساخت.

● روایت عزاداری اقوام و مناطق مختلف ایران از میان دیگر آثاری که به آیین های عزاداری در مناطق مختلف ایران پرداخته‌اند می‌توان به «خوشه انار» ساخته علی پورطالبی اشاره کرد. این اثر پیوند میان فرهنگ شهادت و سنت های عزاداری را در روستای رکن آباد مبد روایت می‌کند. درواقع روایت زندگی خانواده های شهدا در کنار نمایش آیین های کهن محرم، به این مستند هویتی متفاوت بخشیده است. «خیزاب عشق» به کارگردانی اصغر جاوید نیز جلوه ای از تنوع آیین های محرم در شمال غرب ایران را به نمایش می‌گذارد. این مستند، مراسم های سنتی ویژه مردم اردبیل همچون تشت گذاری،

هنرگرام

واکنش مهران غفوریان به یاد کودکان شهید میناب در محرم

همزمان با ایام محرم، مهران غفوریان بازیگر سینما و تلویزیون با انتشار یک استوری در صفحه شخصی خود، یاد و نام کودکان شهید میناب را گرمی داشت. این بازیگر در استوری خود نوشت: «هیچ وقت بچه های مظلوم میناب رو فراموش نمی‌کنم»

ایستگاه هنر

رضانفشه‌خواه، بازیگر سرپال مادران:

«مادران» سریالی مخاطب‌پسند بود

رضا بنفشه‌خواه، بازیگر سریال «مادران»، به کارگردانی مسعوددهنوی، فیلم ساز خراسانی، با بیان اینکه کار کردن با این کارگردان رادوست‌داشتن، گفت: مادران، سریالی مخاطب‌پسند بود، رضانفشه‌خواه در گفت‌وگو با ایرنا بیان کرد: به دنبال دعوتی که از من برای ایفای نقش در سریال «مادران» شد، این دعوت را پذیرفتم و از آنجایی که فیلم‌نامه خوبی داشت و درباره شهدا و خانواده شهدا بود این همکاری را پذیرفتم. او افزود: سریال مادران، مجموعه خوبی بود که مخاطبان زیادی هم داشت. این موضوع را از پیگیری های مخاطبان در محافل اجتماعی و مجازی متوجه شدم. به‌گفته بنفشه‌خواه، پرداخت خوبی روی داستان شده بود و اثر مطلوبی هم روی مخاطبان گذاشته است. این پیشکسوت سینما و تلویزیون می‌گوید: تاکنون در کارهای بسیاری به شهدای شناخته شده جنگ تحمیلی پرداخته شده بود. اما درباره شهدایی که گمنام هستند و به ویژه مادران این شهیدان کاری ساخته نشده بود که سریال مادران نمونه‌ای از کارهای بدیع در این عرصه محسوب می‌شود. بنفشه‌خواه با اشاره به ایفای نقش خود در قسمت نخست این سریال گفت: مجموعه مادران تا حدود زیادی توانسته بود مخاطبان را با خود همراه کند و این نشان از قصه های خوب این سریال دارد. قصه هایی از مادران شهیدی که خود نیز در گمنامی به سر برده‌اند.

چارسوق هنر

اعلام برنامه تعطیلی سینماها در تاسوعا و عاشورای حسینی

سینماهای سراسر کشور با توجه به فرارسیدن تاسوعا و عاشورای حسینی از ساعت ۱۹ روز سه شنبه دوم تیر تا صبح روز یکشنبه هفتم تیر تعطیل هستند. این روزها فیلم های «تهران کنارت»، «سفر به لیمونیا»، «آنتیک»، «تاکسیدرمی»، «شمشیر و اندوه»، «نیم شب»،

«قمارباز»، «خط نجات»، «بهشت تبهکاران»، «کفایت مذاکرات»، «ماجراجویی در جزیره جیمیزاند»، «طهران ۵۷» و «افسانه سپهر» درحال اکران هستند.

شروین حاجی پور بازیگر «بن سای» شد

مراحل فنی فیلم سینمایی «بن سای» به کارگردانی علی بهراد و تهیه‌کنندگی رضا فتح‌اللهی همچنان ادامه دارد. شروین حاجی‌پور در نخستین تجربه بازیگری اش جلوی دوربین «بن سای» رفت تا ایفاگر یکی از نقش های اصلی فیلم باشد. پری‌ناز ایزدیار، پیمان معادی، ستاره پسیانی،

مهتاب ثروتی، محمد عاقبتی، محمدرضا فتحی سایر بازیگران فیلم هستند. «بن سای» به زودی با انجام مراحل فنی برای اکران در سینماهای سراسر کشور آماده می‌شود.

چرا سریال «کوری» عرضه نشد؟

معاون کاربران ساترا درباره پخش نشدن سریال «کوری» بیان کرد که این اثر توقیف نشده است، اما دو نهاد بیرونی ملاحظاتى داشتند که ساترا قرار است آن ها را اعمال کند. عباس سیاح طاهری، معاون کاربران و تنظیم‌گری اجتماعی ساترا، درباره سریال «کوری» که قرار بود، جمعه از

پلتفرم فیلم‌نت عرضه شود، اما هنوز این امکان را پیدا نکرده است به خبرنگار مهر بیان کرد: سریال «کوری» توقیف نشده است که بخواهد رفع توقیف شود. وی اضافه کرد: این سریال مجوز تولید نداشته، اما با همکاری ساترا بنا دارد مسیر دریافت مجوز را طی کند.

عمار تفتی با «سرخدار» به تلویزیون می‌آید

سریال «سرخدار» با روایتی از نبرد میان حافظان طبیعت و سوداگران جنگل، روی آنتن تلویزیون می‌رود؛ مجموعه‌ای که در آن، عمار تفتی و مجیدپتکی درونقش‌کامل‌متفاوت و مقابل‌یکدیگرظاهرشده‌اند.به‌گزارش ایرنا، عمار تفتی در این مجموعه نقش یک جنگلیان متعهد و دلسوز را ایفا می‌کند؛ شخصیتی که برای حفاظت از منابع طبیعی و جنگل‌های سرخدار از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کند.

پسر ایرانی که به کاروان امام حسین^(ع) پیوست

پویانمایی «شمشیر و اندوه» به کارگردانی عماد رحمانی و مهرداد محرابی هم زمان با ماه محرم اکران خود را در سینماها آغاز کرده است. این فیلم ۹۲ دقیقه‌ای، برهه تاریخی پس‌از شهادت‌امام‌حسن‌مجتبی^(ع)تا واقعه‌کربلا را از زاویه‌دیدیک شخصیت ایرانی به نام «کارن» روایت می‌کند که در شهر مدائن زندگی می‌کند و سرانجام به کاروان امام حسین^(ع) می‌پیوندد.

